VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Tietoja valtionhallinnon toiminnan ja ICT:n kehittämisen hankesalkusta

Eduskunnan tarkastusvaliokunta 14.10.2015

VM /Julkisen hallinnon ICT-toiminto / neuvotteleva virkamies Toni Äikäs

TrVM 7/2014 vp

- *”Eduskunta edellyttää, että hallitus arvioi merkittävien ICT-hankkeiden tuloksia, kustannuksia ja tuottavuushyötyjä osana hankesalkun seurantaa ja raportoi tuloksista eduskunnalle.”*

Yhteiset periaatteet valtionhallinnon merkittävien ICT:n kehittämistä sisältävien hankkeiden seurannassa ja raportoinnissa

(VM:n ohje VM/1393/00.00.00/2014)

Merkittävä hanke = Kehittämisen aikaiset kokonaiskustannukset vähintään 1 milj. €

Yhteenvedon käsittely tietohallinnon kehittämis- ja koordinaatioryhmässä (TIETOKEKO) sekä tarvittaessa kansliapäällikkökokouksessa

VM:n JulkICT-toiminto tekee säännöllisesti yhteenvedon

- Perustiedot hanke-salkkujärjestelmään
- Hankesuunnitelma
- Kustannus-hyötyanalyysi, hankearviointi ja tieto-hallintolain mukainen VM:n lausunto (jos tarpeen)

Tilanneraportti hankesalkku-järjestelmässä säännöllisesti vähintään 3 krt/v (* (tai useammin; osa hankkeen normaalia seu-rantaa)

Hankkeen päättymisen jälkeen selvitys saavutetuista hyödyistä

Hankkeen valmistelu | **Hankkeen toteutus** | **Hyötyjen todentaminen**

Hankkeesta vastaava ministeriö / virasto

*) 1. vuodenvaihteessa tammikuussa (vuoden lopun tilanne)
2. keväällä toukokuussa (huhtikuun lopun tilanne)
3. syksyllä syyskuussa (elokuun lopun tilanne)

Yhteiset periaatteet valtionhallinnon merkittävien ICT:n kehittämistä sisältävien hankkeiden seurannassa ja raportoinnissa

(VM:n ohje VM/1393/00.00.00/2014)

Merkittävä hanke = Kehittämisen aikaiset kokonaiskustannukset vähintään 1 milj. €

Yhteenvedon käsittely tietohallinnon kehittämis- ja koordinaatioryhmässä (TIETOKEKO) sekä tarvittaessa kansliapäällikkökokouksessa

VM:n JulkICT-toiminto tekee säännöllisesti yhteenvedon

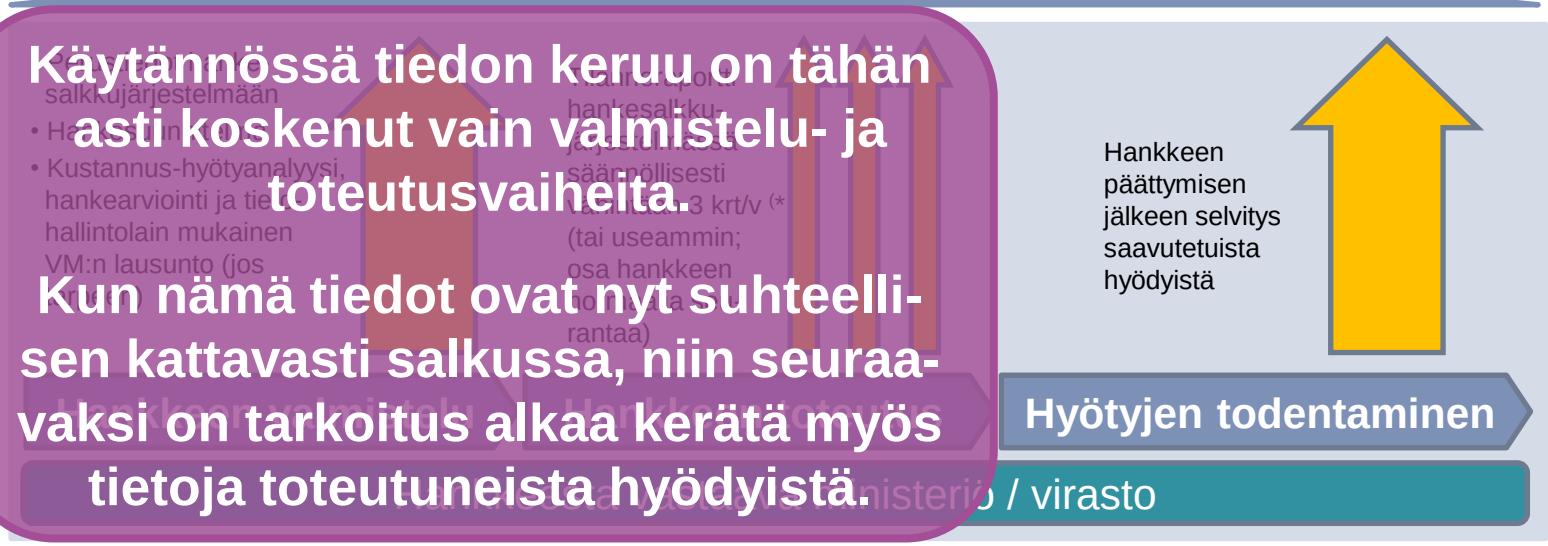

Käytännössä tiedon keruu on tähän asti koskenut vain valmistelu- ja toteutusvaiheita.

Kun nämä tiedot ovat nyt suhteellisen kattavasti salkussa, niin seuraavaksi on tarkoitus alkaa kerätä myös tietoja toteutuneista hyödyistä.

*) 1. vuodenvaihteessa tammikuussa (vuoden lopun tilanne)
2. keväällä toukokuussa (huhtikuun lopun tilanne)
3. syksyllä syyskuussa (elokuun lopun tilanne)

Hankearvioinnissa käytettävän arviointikehikon osa-alueet tiivistettynä

Perustiedot	Miksi hanke on käynnistetty ja mistä siinä on kyse? Mitä on tarkoitus saada aikaiseksi?
1. Vaikuttavuus ja asiakashyödyt	Mitä vaikuttavuus- ja asiakashyötyjä hankkeella tavoitellaan? Miten hyödyt realisoidaan?
2. Taloudellinen kannattavuus	Mitä taloudellisia hyötyjä hankkeella tavoitellaan? Miten hyödyt realisoidaan? Onko laadittu kustannus-hyötyanalyysi?
3.Yhteentoimivuus	Mitkä ovat keskeiset yhteentoimivuuden tarpeet ja miten ne on suunniteltu ratkaistavan? Hyödynnetäänkö yhteisiä arkkitehtuureja ja palveluja?
4. Toteutettavuus	Onko hanke kokonaisuutena valmisteltu ja suunniteltu siten, että sen läpiviennillä on onnistumisen edellytykset?

Näitä kohtia täydentää kustannus-hyötyanalyysi, jossa kustannukset ja hyödyt kuvattu tarkemmin

Liitteeksi hanke-/projekti-suunnitelma

Tietohallintolain (634/2011) ja lausuntomenettelyä täsmentävän valtioneuvoston asetuksen (1249/2014) mukaiset hankelausunnot 01-04/2015

Hanke	Virasto	Lausunto annettu	VM:n keskeiset havainnot / suositukset
Kansallinen palvelu-arkkitehtuuri; Palveluväylä	VM JulkICT / VRK	03/2015	Hyötynäkökulmaa painotettava väylään liittymisissä Kustannusarvio epämääräinen, tarkennettava hankkeen kuluessa Riskianalyysiä tehtävä tavoitteiden ja hyötyjen näkökulmasta
Kansallinen palvelu-arkkitehtuuri; Rooli- ja valtuushallinta	VM JulkICT / VRK	04/2015	Hyvä, että koottu yhteen eri tahojen tekemää kehittämistä Hyötyjen mittarointia ja seurantaa täsmennettävä Jatkuvien kustannusten kattaminen sopimatta (koskee myös muita KaPA-hankkeita) Riippuvuuksien hallintaan ja lainsäädännön muutoksiin erityistä huomiota
Ulosoton rakenneuudistus-hanke	Valtakunnan-voudinvirasto	04/2015	Hyvin tehty valmistelu ja hankearviointi Hankkeella selkeät tavoitteet (mahdollistettava toiminnan sopeuttaminen pieneneviin määrärahoihin)
Poliisiasiaintietojärjestelmän kokonaisuudistus (Vitja)	Poliisihallitus	04/2015	Pyritty ottamaan opiksi aiemmin keskeytetystä hankkeesta Kirkastettava yhteys strategiaan ja toiminnan kehittämiseen Kustannusarviota ja hyötyjen realisointia täsmennettävä Lainsäädännön muutostarpeet liitettävä hankekokonaisuuteen Aikataulun ja tuotosten yhteys OM:n AIPA-hankkeeseen varmistettava

Tietohallintolain (634/2011) ja lausuntomenettelyä täsmentävän valtioneuvoston asetuksen (1249/2014) mukaiset hankelausunnot 05-09/2015

Hanke	Virasto	Lausunto annettu	VM:n keskeiset havainnot /suositukset
Asiakirjahallinnan, raportoinnin ja sähköisen asioinnin kehittäminen hallintotuomioistuimissa (HAIPA)	OM	06/2015	Tavoiteltavia hyötyjä täsmennettävä Syyttäjälaitoksen ja yleisten tuomioistuinten AIPA-hankkeen tuotokset tulee hyödyntää täysimääräisesti, jottei tehdä päällekkäisiä ratkaisuja Hankkeen vaiheistusta tarkennettava ja linkitettävä se AIPA-hankkeen etenemiseen
Tehtävien ja resurssien hallinta (Terho)	Tulli	06/2015	Hyötyjä konkretisoitava Kustannus-hyötyanalyysiä täsmennettävä, ml. rajaukset Laadittava hankesuunnitelma Tullin kehitysohjelmaan sisältyvässä sähköisen asioinnin ja tietojen välityksen kehittämisessä otettava huomioon KaPA-ohjelman yhteiset ratkaisut
Verohallinnon sähköinen asiointialusta	Verohallinto	06/2015	Vaikka kehittäminen toteutettaisiin osana Valmis-hanketta, niin sähköisen asioinnin hyötyjä olisi hyvä seurata erikseen Sähköisen asioinnin mahdollistama potentiaalinen tehokkuushyöty tulee hyödyntää mahdollisimman laajasti Huomioitava KaPA-ohjelmassa kehitettävät yhteiset ratkaisut
Toimisto- ja viestintäjärjes-telmien valtavirtaistaminen	OM	07/2015	Aikataulu tarkennettava Valtorin kanssa ja otettava siinä huomioon meneillään olevat asianhallinnan kehityshankkeet Varmistettava teknisten käyttöönottojen lisäksi uusien välineiden mahdollistamat työskentelytapojen muutokset
Kansallinen tulorekisteri (Katre)	VM / Verohallinto	08/2015	Hyödyille määriteltävä mittarit ja sovittava vastuutahot Investointilaskelmaa päivitettävä, kun toteutuksen vaiheistus täsmentynyt Toteutus jaettava tarkoituksenmukaisiin osakokonaisuuksiin Hyödynnettävä KaPA-ohjelmassa kehitettäviä yhteisiä ratkaisuja
Sosiaalihuollon kansalliset tietojärjestelmäpalvelut (Kansa)	THL	09/2015	Hyötyjä seurattava jo hankkeen aikana, koska osa realisoituu jo välivaiheissa Luotava suunnitelma, miten valtakunnallisissa sote-tietojärjestelmäpalveluissa hyödynnetään KaPA:n yhteisiä ratkaisuja Hankesuunnitelman vaiheistusta ja ositusta selkeytettävä

Tietoja valtion toiminnan ja ICT:n kehittämisen hankesalkusta

(mukana kokonaiskustannuksiltaan yli 1 milj. € hankkeet, tilanne 30.9.2015)

- Esisuunnittelu-/Suunnitteluvaiheessa yhteensä 29 hanketta, jotka jakautuvat eri kokoluokkiin seuraavasti:

	1-5 milj. €	> 5 milj. €
Esisuunnittelu	4 kpl	5 kpl
Suunnittelu	14 kpl	6 kpl

- Yo. hankkeista edellytetään hankearviointia (1-5 milj. €) ja lisäksi VM:n lausuntoa (> 5 milj. €)
- Toteutusvaiheessa yht. 100 hanketta ja päättämisvaiheessa 2 hanketta, joiden liikennevaloseuranta näyttää kokonaisuutena seuraavalta:

	Aikataulu	Kustan-nukset	Tuotosten laatu	Tuotosten laajuus	Henki-löstö	Riskit	Hyödyt
Suunniteltu	71 %	80 %	84 %	80 %	80 %	63 %	93 %
Poikkeama	26 %	17 %	16 %	19 %	19 %	31 %	6 %
Ongelma	3 %	3 %	0 %	1 %	1 %	6 %	1 %

- TIETOKEKO:lle tehdyssä yhteenvedossa nostettu erikseen esille 17 hanketta, jotka vaativat liikennevaloseurannan perusteella erityishuomiota
- Yksittäisten hankkeiden liikennevaloja ei ole tarkoituksenmukaista julkaista katsauksen yhteydessä

Tietoja valtion toiminnan ja ICT:n kehittämisen hankesalkusta

(mukana kokonaiskustannuksiltaan yli 1 milj. € hankkeet, tilanne 30.9.2015)

Toteutus- ja päättämisvaiheissa olevien hankkeiden jakautuminen eri hallinnonaloille

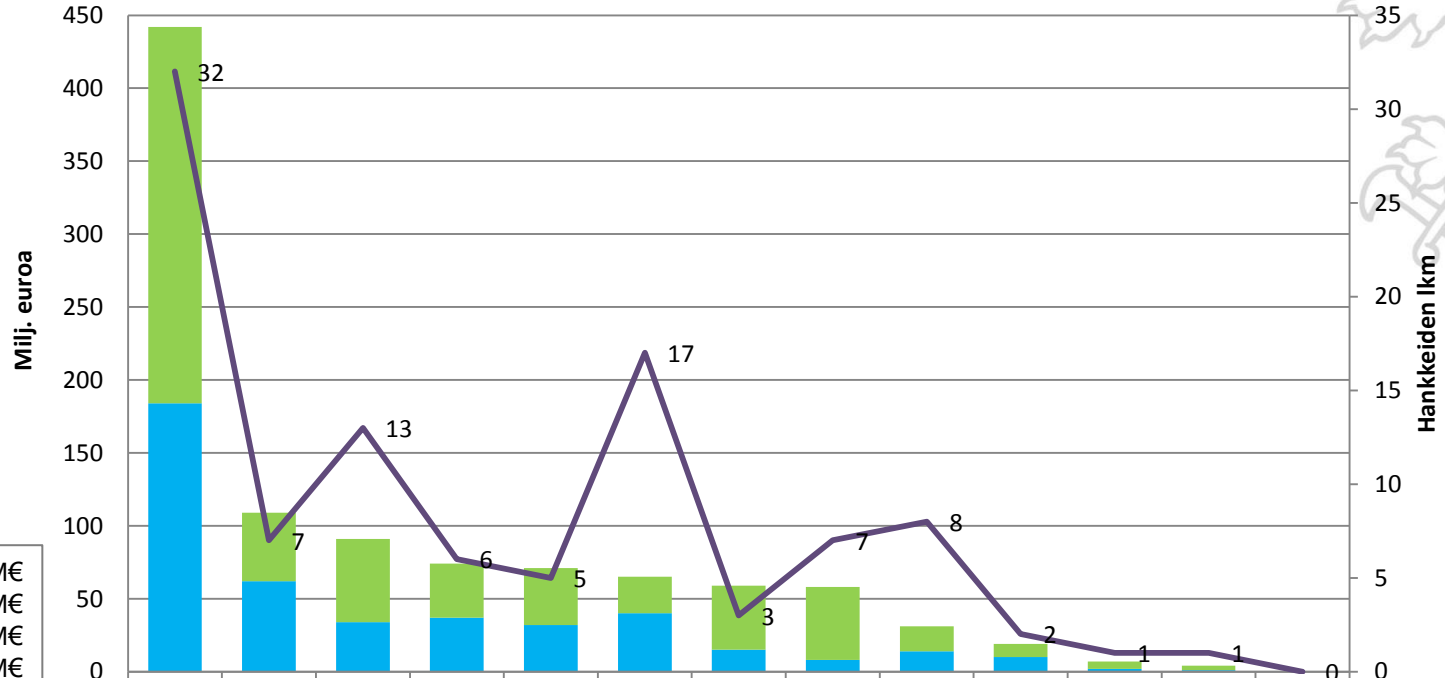

Salkku yht. 1026 M€
TOT yht. 438 M€
Jäljellä yht. 588 M€
v. 2015 BUD yht. 228 M€

	VM	SM	TEM	STM	OKM	MMM	OM	VM2	LVM	YM	UM	PLM	VNK
Jäljellä yht. (BUD-TOT, M€)	258	47	57	37	39	25	44	50	17	9	5	3	
Toteuma yht. (M€)	184	62	34	37	32	40	15	8	14	10	2	1	
Hankkeiden lkm	32	7	13	6	5	17	3	7	8	2	1	1	0

Yht. 102 hanketta

VM = valtiovarainministeriön hallinnonala ilman JulkICT-toiminnon vastuulla olevia kansallisia hankkeita

Suurimpia hankkeita Verohallinnon kokonaisarkkitehtuurin uudistaminen valmisohjelmistolla, talous- ja henkilöstöhallinnon yhteinen Kieku-järjestelmä (Valtiokonttori) sekä Tullin tullausjärjestelmien kokonaisuudistus, jotka muodostavat VM-pylväästä yhteensä n. 80 %)

VM2 = valtiovarainministeriön JulkICT-toiminnon vastuulla olevat kansalliset hankkeet (erityisesti kansallinen palveluarkkitehtuuri, KaPA-ohjelma)

Suunniteltuja seuraavia askeleita

- Enemmän huomiota alkuvaiheen hankearviointeihin (sis. kustannus-hyötyanalyysin)
  - Hyötyjen yhteenvetotiedot myös hankesalkkuun
- Hyötyjen jälkiseuranta on periaatteessa ollut mukana seurantamallissa, mutta sitä ei ole vielä käytännössä tehty
  - Hyötyjen seurannasta laadittava ohje ja aloitettava sen mukainen toiminta
  - Käytäntö esim. niin, että päättyneestä hankkeesta edellytetään jälkiseurantaraporttia viimeistään vuoden kuluttua päättymisestä